

Силабус
Латинська мова
2023-2024 навчальний рік

Освітня програма	Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська, друга – німецька)
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	обов'язкова
Викладач	Оксана КАЛІБЕРДА
Кафедра	іноземних мов і методики викладання
Контактний телефон	+380 (50) 081 45 06
E-mail викладача	oksanakaliberda@ukr.net

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів / годин	Форма навчання	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3 / 90 год.	очна (денна)		30 год.	60 год.	залік
	заочна (дистанційна)		8 год.	82 год.	

Семестр: осінній

Мова навчання: українська, латинська

Ключові слова: латинська мова, фонетика латинської мови, морфологія латинської мови, синтаксис латинської мови.

Метою курсу є формування знань про основи фонетичної, морфологічної, лексичної та синтаксичної структури латинської мови; навчання розуміння латинської мови для читання; усвідомлення впливу латинської мови на сучасні європейські мови, особливо в контексті утворення інтернаціональної лексики та наукової термінології, зокрема філологічної; а також застосування отриманих знань та навичок у подальшій викладацькій або перекладацькій професійній діяльності.

Предметом навчальної дисципліни є фонетичні, лексичні, граматичні та синтаксичні особливості латинської мови.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **знати:** основи фонетичної, морфологічної, лексичної та синтаксичної системи латинської мови; базові відомості про реалії матеріальної та духовної культури Давнього Риму, що є необхідними для розуміння латинського тексту античної епохи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде **вміти:** читати латинською мовою; перекладати зі словником нескладні тексти латинською мовою на українську мову; пояснювати основні фонетичні, лексичні та граматичні явища латинської мови; розпізнавати запозичені латинські корені в англійській, німецькій та українській мовах; користуватися лексикографічними джерелами з латинської мови; використовувати набуті знання під час навчання та у майбутній професійній діяльності.

Компетентності та програмні результати навчання:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ЗК 05. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних	ПРН 01. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною мовою усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації. ПРН 08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню

<p>ситуаціях. СК 01. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. СК 02. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. СК 08. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.</p>	<p>взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.</p>
---	--

Зміст курсу:

Тема 1. Фонетика. Історична довідка про латинську мову. Латинський алфавіт. Голосні й дифтонги. Приголосні. Сполучення приголосних. Поділ на склади. Довгота та короткість складу. Правила постановки наголосу. Правила позиційної довготи. Позиційна короткість.

Тема 2. Іменник. Загальні відомості. Типи відмін. Іменник (Nomen substantivum). Роди (Genera). Числа (Numeri). Відмінки (Casus). Форми запису іменників у словнику. Перша відміна іменників (Declinatio prima). Словотвір. Відмінювання дієслова esse (бути) в теперішньому часі. Genetivus possessives (позначення володіння, належності). Dativus commōdi et incommōdi (вигоди або невигоди).

Тема 3. Дієслово (Verbum). Загальні відомості. Граматичні категорії латинського дієслова: особи (Personae), числа (Numeri), часи (Tempora), способи (Modi), стани (Genera), неозначена форма (Infinitivus), дієприкметник (Participium), віддієслівний іменник (герундій) (Gerundium), віддієслівний прикметник (герундив) (Gerundivum), віддієслівний іменник середнього роду (супіnum) (Supinum). Дієвідміни. Форми запису дієслів у словнику. Наказовий спосіб (Modus imperativus). Наказовий спосіб теперішнього часу (Imperativus praesentis activi). Наказовий спосіб майбутнього часу (Imperativus futuri). Синтаксичні функції інфінітива.

Тема 4. Теперішній час дійсного способу активного стану (Praesens indicativi activi). Утворення теперішнього часу дійсного способу активного стану. Особові закінчення дієслів. Синтаксис простого речення. Головні члени речення. Порядок слів.

Тема 5. Друга відміна іменників (Declinatio secunda). Особливості відмінювання іменників другої відміни. Genetivus subiectivus et obiectivus (суб'єкта та об'єкта). Словотвір.

Тема 6. Прикметники I та II відміни. Особливості відмінювання іменників I та II відміни. Займенникові прикметники. Присвійні займенники. Dativus finalis (мети). Dativus duplex (подвійний). Словотвір.

Тема 7. Особові займенники (Pronomina personalia). Особові займенники (Pronomina personalia). Зворотний займенник (Pronomen reflexivum). Вказівний займенник. Genetivus qualitatis (якості). Dativus possessivus (належності).

Тема 8. Теперішній час дійсного способу пасивного стану (Praesens indicativi passivi). Особливості утворення теперішнього часу дійсного способу пасивного стану. Інфінітив теперішнього часу пасивного стану (Infinitivus praesentis passivi). Синтаксис пасивної конструкції.

Тема 9. Минулий час недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного стану (Imperfectum indicativi activi et passivi). Особливості утворення минулого часу недоконаного виду дійсного способу активного і пасивного стану. Майбутній час дійсного способу активного і пасивного стану (Futurum I indicativi activi et passivi).

Тема 10. Прийменники (Praepositiones). Прийменники. Вживання прийменників. Дієслова, складені з esse (Sum et composita). Ablativus modi (способу дії). Ablativus temporis (часу).

Тема 11. Третя відміна іменників (Declinatio tertia). Відмінювання іменників третьої відміни. Найуживаніші родові закінчення іменників III відміни в Nominativus singularis. Приголосний тип III відміни (Classis consonans). Ablativus separationis (відокремлення). Ablativus loci (місця).

Тема 12. Голосний тип III відміни (Classis vocalis). Відмінювання іменників III відміни голосного типу. Мішаний тип III відміни (Classis mixta). Особливості відмінювання деяких іменників III відміни. Dativus finalis (мети). Dativus duplex (подвійний).

Тема 13. Прикметники III відміни. Відмінювання прикметників III відміни. Дієприкметник теперішнього часу активного стану (Participium praesentis activi). Ablativus causae (причини). Ablativus qualitatis (якості).

Тема 14. Прислівник (Adverbium). Категорії прислівників. Способи утворення прислівників. Ступені порівняння прикметників і прислівників. Genetivus partitivus. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння прислівників.

Тема 15. Основні форми дієслова. Чотири основні форми дієслова. Основні види перфекта. Минулий час доконаного виду дійсного способу активного стану (Perfectum indicativi activi).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): від студента очікується здатність відповідати на питання за вивченим матеріалом, обговорення дискусійних питань, активна участь у практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги: оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного контролю. Підсумкова оцінка є сумою балів набраних під час поточного контролю і вираховується за стобальною шкалою.

Таблиця 1. Розподіл набраних студентом балів під час поточного контролю

Види робіт	Кількість набраних балів						
	1-34	35-49	50-57	58-64	65-77	78-89	90-100
	F	FX	E	D	C	B	A
Практичне заняття 1	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 2	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 3	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 4	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 5	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 6	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 7	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 8	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 9	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 10	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 11	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 12	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 13	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 14	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6
Практичне заняття 15	2,3	3,2	3,8	4,3	5,1	5,9	6,6

Таблиця 2. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Литвинов В. Д., Скорина Р. П. Латинська мова: підручник. Київ: Вища школа, 1990. 247 с.
2. Сафроняк О., Волощук В., Волощук М. Латинська мова: підручник. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка. 2015. 457 с.
3. Світлична Є. І., Толок І. О. Латинська мова. Київ: ООО «Видавництво «Центр навчальної літератури»». 2019. 440 с.

Додаткові

4. Вацеба О. А., Олійник Л. Р. Lectura Latina. Львів, 2008. 200 с.
5. Калиберда О. А. Lingua Latina. Практикум по латинському языку для студентов юридического факультета заочного отделения. Бердянск: Издательство Академии управления и информационных технологий «АРИУ», 2007. 60 с.
6. Литвинов В. Д. Латинсько-український словник. Київ: Наука, 1998. 712 с.
7. Мудрість народна – мудрість міжнародна: прислів'я, приказки, крилаті вислови та мовні звороти дев'ятьма мовами. Жовківський А. М., Жовківська Г. А., Макар Ю. І., Попеску І. В., Сафроняк О. В., Сулим В. Т., Фурдас М. Г. Чернівці: Рута, 2004. 256 с.
8. Оленич Р. М., Оленич І. Р., Чернюх Б. В. Латинська мова: навч. посіб. Львів: Світ. 2008. 472 с.
9. Сердюк А. М. Латинська мова. Збірник контрольно-тренувальних вправ, тестових завдань та контрольних робіт. Навчальний посібник. Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд». 2008. 140 с.
10. Смольська Л. Ю. Латинська мова та основи медичної термінології. Київ: Видавництво «Медицина». 2019. 472 с.
11. Цимбалюк Ю. В. Латинські прислів'я та приказки. Київ: Вища школа. 1990. 436 с.
12. Яковенко Н. М., Миронова В. М. Латинська мова: підручник. Київ: Знання, 2005. 541 с.

Інформаційні ресурси

13. Бібліотека БДПУ. URL: www.bdpu.org/library
14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Безкоштовний перекладач з латинської на українську онлайн. URL: <https://www.m-translate.com.ua/perekladach/latin/la-uk>
16. Beginning Latin: Grammar. URL: <http://www.usu.edu/markdamen/Latin1000/>
17. Cambridge Latin Course. URL: <https://www.na5.cambridgescp.com/>
18. English-Latin dictionary. URL: <https://www.online-latin-dictionary.com/>
19. Internet Polyglot. URL: <https://www.internetpolyglot.com/russian/lessons-ln-ru>
20. Learn Latin. URL: <https://www.dicts.info/?learn=Latin>
21. Latin tutorial. URL: <https://www.latintutorial.com>